

Poikkeusluvan hakijan nimi
hakijan osoite
YLÄMAA

HAKEMUS
26.12.2022

1/3

Itä-Suomen hallinto-oikeus
PL 1744
70101 KUOPIO
ita-suomi.hao@oikeus.fi

Dnro 2684/03.04.04.04.34/2022 välipäätös 2903/2022 22.12.2022

HAKEMUS TÄYTÄNTÖÖNPANOKIELLON PERUUTTAMISEKSI

Vaatimukset

Vaadimme, että Itä-Suomen hallinto-oikeus peruuttaa välipäätöksellä 2903/2022 22.12.2022 asiassa Dnro 2684/03.04.04.04.34/2022 asetetun täytäntöönpanokiellon perusteettomana.

Perustelut vaatimukselle

Täytäntöönpanokiellon asettaminen perustuu luontodirektiivin (99/43/ETY) ja sitä täytäntöön panevien kansallisten säädösten suojeluobjektin väärään tulkintaan. Luontodirektiivin (99/43/ETY) 2.2 artiklan mukaan suojelun kohteena on *luonnonvaraiset eläinlajit* eivätkä *yksittäiset eläimet*. Tästä näkökulmasta täytäntöönpanokiello perustuu ajatusvirheeseen, jossa yksittäisen eläimen elämää arvioidaan samalla mittapuulla kuin ihmiselämää. Päätöksen mukaisien kahdeksan suden poistaminen ei vaaranna Suomen susikantaa.

Seurannan kautta tunnetaan, että Ylämaan laumaan kuuluneen kahdeksan sutta. On tunnettua Luonnonvarakeskuksen DNA_tutkimusten mukaan, että laumassa on ainakin kaksi koirasutta ja kaksi täysiveristä sutta. Neljän suden perimää ei tunneta. DNA_näytteet ovat viime seurantakaudelta, ja näytetulokset on raportoitu Luonnonvarakeskuksen raportissa "Susikanta Suomessa maaliskuussa 2022" sivulla 120. Poikkeuslupaa myönnettäessä Riistakeskuksella on ollut käytössään siis viimeisin tunnettu tieto lauman geneettisestä taustasta.

Kesäaikaan DNA_näytteitä ei käytännössä pystytä tuottamaan niiden nopean hajoamisen vuoksi (Luonnonvarakeskuksen DNA_kerääjäkoulutuksen tieto sovellettuna tähän tilanteeseen). On tunnettua, että hyvin harvoin lauman kaikista yksilöistä saadaan DNA_näyte. Kanta_arviossa lauman koon tietoja täydennetään DNA_kartoituksen lisäksi jälkitiedoilla ja riistakamerakuvien tuottamalla tiedolla. Tilanne on tältäkin osin hyvin tavanomainen Ylämaan lauman osalta.

Koirasudet on poistettava, ennen kuin lauman pennut lähtevät omille teilleen perustamaan uusia laumoja. Jos näin tapahtuu, on suuri riski, että koirasusien geeniperimä leviää nopeasti laajemmalle uusiin susilaumoihin. Sen vuoksi koirasudet on poistettava mahdollisimman pian. Tiedossa ei ole metsästyksen lisäksi mitään muuta soveliaista tapaa poistaa koirasusia.

Metsästystilanteessa koirasuden tunnistaminen ulkonäön perusteella ei ole mahdollista ilman riskiä. Saaliiksi saattaa päätyä laumasta myös puhdasverinen susi. Tämän vuoksi ainoa mahdollinen toimintatapa on myöntää lupa koko lauman poistoon. Ellei näin meneteltäisi, metsästäjä saattaisi tahtomattaan joutua tilanteeseen, jossa saaliiksi päätyisi koirasuden sijasta puhdasverinen susi. Ellei lupaa koko lauman poistoon olisi, siis myös puhdasveristen susien poistoon, metsästäjällä olisi suuri riski joutua syytteeseen törkeästä metsästysrikoksesta. Tämän riskin uhatessa kukaan metsästäjä ei ryhtyisi koirasusien poistoon. Edellä todetusta syystä Riistakeskuksella ei ole mitään muuta mahdollisuutta kuin myöntää lupa koko lauman poistamiseen koirasusien poistamiseksi.

Koirasusien poistaminen on Suomen valtion velvollisuus. Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (SopS 1998/74) 8.1,h artiklan mukaan Suomen valtion tehtävänä on “estää sellaisten vieraiden lajien luontoon päästäminen tai valvoa tai hävittää sellaisia vieraita lajeja, jotka uhkaavat ekosysteemejä, elinympäristöjä tai lajeja”.

Riistakeskus viittaa päätöksessään tehtyihin tutkimuksiin ja luonnonvarakeskuksen kantaan asiassa (s. 13): “Talvella 2022 hakemusalueelta kerättyjen ja tutkittujen DNA_näytteiden mukaan hakemusalueella sijaitseva lauma sisältää koirasusia. Luonnonvarakeskuksen lausunnon mukaan koirasusia sisältävän lauman poisto on tärkeää suomalaisen susikannan geenipuhtauden suojaamisen takia.”

Koirasusi on valtioneuvoston asetuksessa vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (2019/704) liite A 1. kohta säädetty vieraslajiksi, johon kuuluvia eläimiä lain vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (2015/1709) 16 §:n (2019/682) mukaan saa pyydystää ja tappaa samoin edellytyksin kuin metsästyslaissa (1993/615) 5 §:ssä (2018/555) mainittuja rauhoittamattomia eläimiä. Koirasusi määritellään seuraavasti: kesykoiran ja suden (*Canis lupus*) risteymät sukupolvissa F1–F4, sekä näiden risteymien ja muun kuin kesykoiran risteymät. Koirasusia on ja on ollut myös lemmikkeinä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1143/2014, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta perustelujen (6) kohdassa otetaan nimenomaan esille, että vieraslajisääntelyllä pyritään edistämään ja turvaamaan luonnon monimuotoisuus ja että vieraslajisääntely edistää luontodirektiivin (99/43/ETY) tavoitteita. Perustelujen (24) kohdassa todetaan, että *tehokas ja kustannustehokas toiminta edellyttää vieraslajien hävittämistä mahdollisimman pian*.

Luontodirektiivin (99/43/ETY) 2.1 artiklassa mainitaan nimenomaan, että luontodirektiivin (99/43/ETY) tarkoituksena on (ensisijaisesti) edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Direktiivin perusteluissa mainitaan, että *“luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen saattaa tietyissä tapauksissa vaatia ihmisen toimenpiteiden ylläpitämistä ja jopa niiden kannustamista”*.

Metsästäjien toiminta luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi on valtiolle hyvä ja käytännössä ilmainen apu. Suurpetojen kohdalla metsästäjät ja petoyhdyshenkilöt tekevät arvokasta talkootyötä, jonka tuloksena luonnonvarakeskuksen on mahdollista arvioida suurpetokantoja valtakunnallisesti ja alueellisesti. Toimintaa kuuluu näytteiden kerääminen maastosta. Valtio ei

pysty ilman metsästäjiä täyttämään kansainvälisiä velvoitteitaan. Jotta metsästäjät pystyvät valtiota auttamaan, pyynnin tulee tapahtua tiettyä aikana ja se vaatii osallistujiltaan täysipäiväistä paneutumista. Täytäntöönpanokiello käytännössä mitätöi mahdollisuuden hoitaa koirasusien poistaminen tehokkaasti ja kustannustehokkaasti.

Suomen valtiota velvoittavan yleissopimuksen Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristönsuojelusta (SopS 1986/29) tavoite on sama kuin edellä mainituilla oikeudellisilla instrumenteilla. Sopimusta valvovan pysyvän komitean suosituksen Recommendation No. 173 (2014) of the Standing Committee, adopted on 5 December 2014, on hybridisation between wild grey wolves (*Canis lupus*) and domestic dogs (*Canis lupus familiaris*) mukaan sopimusvaltioiden tulee edistää vapaana olevien koirasusien tunnistamista ja varmistaa valtiollisesti kontrolloitu koirasusien poistaminen villisuusipopulaatiosta.

Suomen luonnonsuojeluliitto Etelä-Karjala ry:n valitus rinnastuu takavuosina tehtyihin turkistarhaiskuihin, joissa luontoon päästettiin minkkejä ja supikoiria, jotka molemmat ovat vieraslajeja ja uhka suomalaisen luonnon monimuotoisuudelle. Supikoira on alun perin Itä-Aasiasta ja minkki Pohjois-Amerikasta. Supikoirien ja minkkien haitallisuus mm. vesilinnuille on tieteellisesti hyvin todistettu. Minkki on lisäksi syrjäyttänyt suomalaisen luontoon alunperin kuuluneen vesikon. Suomen luonnonsuojeluliitto Etelä-Karjala ry toimii valituksellaan vastoin omia tavoitteitaan ja vastoin edellä luetelluissa oikeudellisissa instrumenteissa ilmaistua tavoitetta luonnon monimuotoisuuden edistämisestä ja säilyttämisestä.

Viivyttely koirasusien poistamisessa vaarantaa suomalaisen susikannan ja koirasuden genejä perimässään kantavien yksilöiden lisääntyminen tekee luonnon monimuotoisuuden varjelemisen susikannan puhtauden osalta entistä haastavammaksi. Toimenpidekielto tulee välittömästi peruuttaa.

On täysin hallinto_oikeuden harkinnassa muuttaa täytäntöönpanokielloa poistamalla se. Hallituksen esityksessä HE 2018/29 s. 192 sanotaan seuraavaa: "Tarvittaessa hallintotuomioistuin voisi myös ratkaista täytäntöönpanoa tai muuta väliaikaista määräystä koskevan asian uudelleen oikeudenkäynnin aikana, jos olosuhteet ja tarve väliaikaisen oikeussuojan antamiselle muuttuvat asian käsittelyn edetessä. Jos aikaisemmin annettulle määräykselle ei olisi enää perustetta, hallintotuomioistuin voisi peruuttaa määräyksen." "

Luvansaajan näkemyksen mukaan täytäntöönpanokiellolle ei ole perusteita ja se estää Suomen valtiota panemasta täytäntöön kansainvälisiä velvoitteitaan. Yhteenvedon omaisesti Suomen valtio velvollisuus huolehtia koirasusien poistamisesta perustuu siis biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (SopS 1998/74) 8 artiklaan, luontodirektiiviin (99/43/ETY), Euroopan parlamentin ja neuvoston vieraslajiasetukseen (32014R1143) ja yleissopimukseen Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristönsuojelusta (SopS 1986/29). Kansallinen sääntely tukee kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanoa.

Hakijan nimi